

Які бувають форми дискримінації та навіщо мені це знати

Дискримінація — це комплексне явище, яке має різні форми і прояви. Знати, коли ваші права порушені — це перший крок до свого захисту. Читайте про інші форми дискримінації в брошурах серії «Захисти себе від дискримінації!»

Як скласти скаргу про дискримінацію та кому скаржитись?

Поскаржитись на дискримінацію ви можете до суду або направити скаргу до Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини.

- Скаргу про дискримінацію, як і скаргу на будь-яке інше порушення прав людини до Уповноваженого, ви можете скласти у довільній формі
- Важливо зазначити всі обставини, вказати порушника ваших прав і надати персональні дані
- Пам'ятайте, анонімні скарги не розглядаються
- Скаргу можна надіслати онлайн або поштою

Як мені може допомогти Уповноважений Верховної Ради України з прав людини?

Уповноважений здійснює нагляд за виконанням Закону України «Про засади запобігання та протидії дискримінації в Україні» і виконує такі функції:

- розглядає скарги на всі форми дискримінації в різних сферах суспільних відносин, зокрема у приватній сфері;
- здійснює моніторинг дотримання принципу недискримінації, веде статистику випадків дискримінації та узагальнює інформацію, готує щорічні доповіді;
- надає експертні висновки у справах про дискримінацію за зверненням суду.

Якщо вас дискримінували, звертайтеся зі скаргами до Уповноваженого!

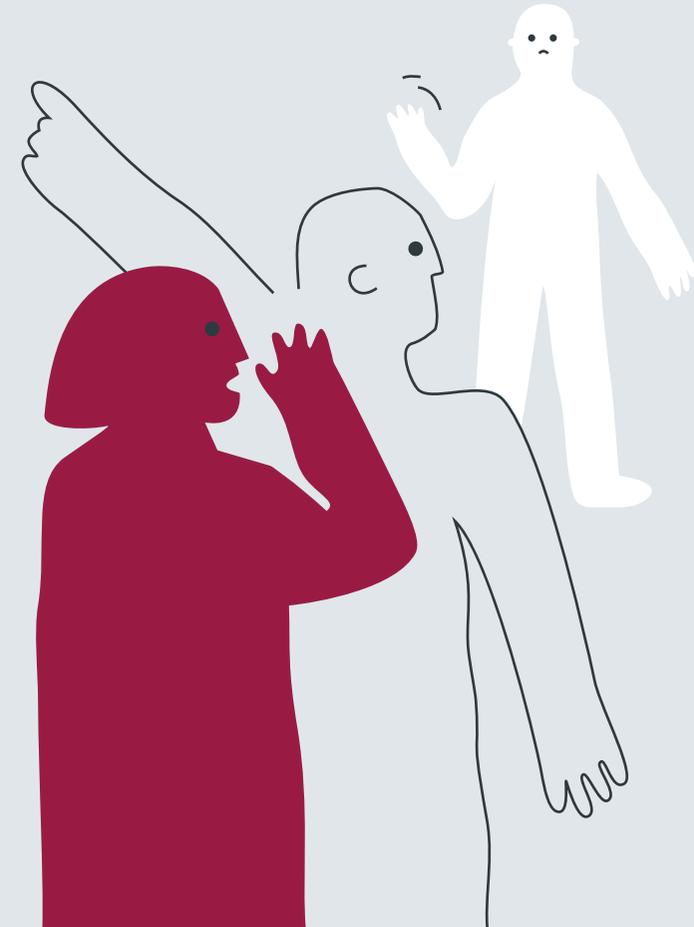
Уповноважений Верховної Ради України з прав людини

Адреса: вул. Інститутська, 21/8, м. Київ, 01008
тел.: 044-253-75-89, тел.: 0800-50-17-20
(безкоштовно)
email: hotline@ombudsman.gov.ua

Цей документ підготовлений у рамках проекту, що фінансується Європейським Союзом та Радою Європи «Посилення доступу до правосуддя за допомогою механізмів відшкодування правосуддя жертвам дискримінації, злочинів ненависті та мови ненависті у країнах Східного партнерства» в рамках «Партнерства заради належного врядування II». Думки, висловлені в цьому документі, не є офіційною позицією будь-якої сторони.

Підбурювання до дискримінації та пособництво у дискримінації

серія «Захисти себе від дискримінації!»

Що таке підбурювання до дискримінації

Підбурювання до дискримінації — це вказівки, інструкції або заклики до дискримінації стосовно особи та/або групи осіб за їх певними ознаками.

Пособництво у дискримінації — будь-яка свідома допомога у вчиненні дій або бездіяльності, спрямованих на виникнення дискримінації.

Тобто, якщо одна людина віддає наказ дискримінувати, то ця людина буде підбурювати до дискримінації, а виконавець цього наказу — пособником у дискримінації.

Що таке захищені ознаки

Захищені ознаки — це ознаки, за якими заборонено розрізняти людей і поводитись із кимось гірше, ніж з іншими.

В Законі є детальний, проте невичерпний перелік ознак: **раса, колір шкіри, політичні, релігійні та інші переконання, стать, вік, інвалідність, етнічне та соціальне походження, громадянство, сімейний та майновий стан, місце проживання, мова або інші ознаки.**

Словосполучення «інші ознаки» означає, що перелік є відкритим, а люди з іншими, подібними до перелічених у Законі ознаками, також мають бути захищені від дискримінації. Серед інших ознак — **ВІЛ-позитивний статус, статус ВПО чи ветерана АТО, сексуальна орієнтація та гендерна ідентичність, стан здоров'я** тощо. Більшість із цих ознак містяться в інших законах України.

Приклади забороненої поведінки

Міський голова звернувся до виконавчого комітету міської ради з пропозицією прийняти рішення про тимчасове встановлення часу дії посвідчень пільгових категорій пасажирів у міському автотранспорті. Вказане призведе до обмеження права на безкоштовний проїзд пільгових категорій населення

— Медична сестра, виконуючи вказівку завідувача стоматологічного відділення, відмовляється записувати на прийом пацієнтів з ВІЛ-позитивним статусом **(дискримінація за ознакою стану здоров'я)**

— Рішення міської ради щодо звернення до Президента з вимогою захистити традиційні цінності та заборонити ЛГБТІ та їх мирні зібрання **(дискримінація за ознакою сексуальної орієнтації та гендерної ідентичності)**

— Менеджер готелю дав усне доручення швейцару не пускати в готель ромів, у зв'язку з чим до готелю не можуть потрапити потенційні клієнти, які швейцару здаються схожими на ромів **(дискримінація за ознакою етнічного походження)**

— Спеціаліст з управління персоналом виконує вказівку керівника відділом та відбирає на інтерв'ю лише кандидатів чоловіків, які зареєстровані у місті Києві **(дискримінація за ознакою статі)**

Якщо ви впізнаєте себе чи когось зі своїх близьких у цих або аналогічних ситуаціях, це привід замислитись.

Поставте собі кілька запитань:

Чи поводитись зі мною гірше, ніж з іншими в аналогічній ситуації?

Яка моя захищена ознака могла стати причиною гіршого поводження?

Чи була правомірною мета різниці у поводженні?